

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare, procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor evaluării ordinare

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare, procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari, și modul de contestare a rezultatelor evaluării ordinare a fost elaborat de către Ministerul Justiției în colaborare cu partenerii de dezvoltare – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Conform modificărilor operate la art. 55 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar <i>Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare, procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor evaluării ordinare se stabilesc de Guvern (art. 55. alin. (10)).</i> Astfel, în vederea conferirii aplicabilității cadrului normativ primar, urmează a fi elaborat cadrul normativ subordonat legii nominalizate.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Evaluarea performanțelor experților judiciari actualmente se efectuează de către Comisia de calificare și evaluare, conform Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016. Aceasta include două tipuri de evaluări: evaluarea ordinară: se realizează periodic, o dată la cinci ani, pentru a analiza activitatea și performanțele expertului și evaluarea extraordinară: are loc în cazul în care expertul nu promovează sau contestă evaluarea ordinară sau în alte situații specifice. Comisia de evaluare și calificare, care activează potrivit Regulamentului menționat, se confruntă cu dificultatea creării acesteia, mai ales din considerentul că potrivit pct. 11 din Regulamentul privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, <i>componenta nominală a Comisiei de calificare și evaluare se aprobă, prin ordin al ministrului justiției, cu 5 zile înainte de data desfășurării examenului de calificare și evaluare a activității și performanțelor.</i> Astfel, termenul restrâns de constituire a comisiei pentru fiecare expert judiciar vs specialitate de expertiză judiciară adesea nu poate fi respectat datorită numărului extrem de mare de membri, dar și datorită intervențiilor de modificare a componenței acesteia după semnarea ordinelor de constituire. Acest fapt impune strictețe asupra noilor membri desemnați cu o zi înainte de desfășurarea evaluării dar și a activității ministerului necesitând elaborarea imediată, adeseori cu o zi înainte de desfășurarea evaluărilor a ordinelor de modificare a ordinelor aprobate cu doar o zi după emiterea ordinelor de constituire a comisiilor. În atare circumstanțe este greu de identificat noi membri dar și de asigurat procedurile de declarare în legătură cu calitatea deținută pentru doar o singură zi/câteva ore.

Odată cu operarea noilor modificări la art. 55 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar urmează a fi ajustat cadrul secundar care vine inclusiv cu soluțiile în vederea depășirii aspectelor reflectate.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

În contextul celor relatate mai sus, prin proiect se propune atingerea următoarelor obiective:

- asigurarea aplicabilității noilor modificări la art. 55 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;
- crearea unui mecanism durabil și unic pentru toate instituțiile publice de expertiză judiciară de evaluare a experților judiciari.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În scopul atingerii obiectivelor propuse, proiectul prevede:

➤ *Cu privire la asigurarea aplicabilității noilor modificări la art. 55 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.*

Proiectul prevede elaborarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare, procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari, și modul de contestare a rezultatelor evaluării ordinare va asigura implementarea prevederilor actului legislativ de nivel superior și în special se referă la:

- 1) modul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare a experților judiciari (în continuare – Comisie);
- 2) procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari;
- 3) modul de contestare a rezultatelor evaluării ordinare a experților judiciari.

➤ *Referitor la crearea unui mecanism durabil și unic pentru toate instituțiile publice de expertiză judiciară de evaluare a experților judiciari.*

Proiectul prevede că instituțiile publice de expertiză judiciară vor solicita desemnarea a câte un expert judiciar, de categoria întâi ori superioară de către fiecare instituție publică de expertiză judiciară și a unui reprezentant al Ministerului Justiției. În cel mult 10 zile de la recepționarea solicitării, acestea trebuie să se conformeze și să desemneze membru în comisia. Același expert judiciar nu poate deține calitatea de membru în 2 și mai multe comisii.

Instituțiile publice de expertiză judiciară vor putea refuza membrul desemnat doar o singură dată, motivat. Reprezentantul desemnat de Ministerul Justiției nu poate fi refuzat.

De asemenea proiectul prevede drept temei de refuz a candidaturii membrului desemnat:

-constatarea unei demisii din instituția publică de expertiză judiciară care a solicitat desemnarea;

- expertul judiciar desemnat nu deține categoria întâi ori superioară;

- expertul judiciar deține deja calitatea de membru al Comisiei de evaluare constituită într-o altă instituție publică de expertiză judiciară.

Cu cel puțin 1 lună înainte de expirarea mandatului Comisiei, conducătorul instituției publice de expertiză judiciară va asigura desemnarea noilor membri.

Secretariatul Comisiei se va asigura de instituția publică de expertiză judiciară corespunzătoare.

Președintele Comisiei este membrul desemnat de instituția publică de expertiză judiciară în care aceasta se constituie și care deține concomitent funcție de conducere în instituția respectivă.

Comisia va putea atrage la lucrările sale specialiști, traducători și /sau interpreți, inclusiv din țările membre ale Uniunii Europene.

Expertul/ specialistul/ interpretul/ traducătorul atras de Comisie pentru evaluarea experților judiciari beneficiază de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate instituției publice de expertiză judiciară. Expertul/ specialistul/ interpretul/ traducătorul atras de Comisie pentru evaluarea experților judiciari poate refuza în scris plata indemnizației.

Comisia de evaluare va avea următoarele atribuții:

- organizarea și desfășurarea evaluării activității și performanțelor experților judiciari;
- examinarea dosarului de evaluare;
- admiterea experților judiciari la evaluare;
- adoptarea hotărârii privind rezultatele evaluării;
- conferirea gradelor de calificare experților judiciari;
- adoptarea deciziei privind retragerea calității de expert judiciar și înaintarea propunerii către ministrul justiției de retragere a licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar;
- alte atribuții ce rezultă din procesul de asigurare a evaluării performanțelor experților judiciari.

Evaluarea ordinară a performanțelor experților judiciari va fi inițiată de către Comisia din instituția corespunzătoare, în baza informației prezentate Președintelui Comisiei, de către secretarul Comisiei cu privire la termenul restant până la expirarea a 5 ani de la calificare sau ultima evaluare ordinară/extraordinară a activității de expert judiciar.

La întocmirea informației respective secretarul urmează să țină cont de:

- experții judiciari din instituția corespunzătoare și cererile depuse de experții judiciari ce activează într-un birou de expertiză judiciară, cărora până la expirarea termenului de 5 ani le-au mai rămas 1-5 luni și care nu au depășit termenul de 5 ani cu mai mult de 2 luni la data întocmirii informației respective;
- solicitările privind evaluarea extraordinară din partea expertului judiciar, inclusiv care activează într-un birou de expertiză judiciară, după caz, conducătorului instituției publice de expertiză judiciară.

Dosarul cu sursele de verificare se vor depune la secretarul Comisiei din instituția publică de expertiză judiciară al cărei expert judiciar se evaluează, după caz, de biroul de expertiză judiciară, în care activează expertul judiciar care urmează a fi evaluat. Experții judiciari supuși evaluării vor contribui la pregătirea dosarului pentru evaluare. Secretarul Comisiei nu este în drept să refuze recepționarea dosarului cu sursele de verificare depuse de biroul de expertiză judiciară

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

A fost analizată opțiunea „a nu face nimic”, ceea ce presupune lipsa instituirii unui mecanism valabil de evaluare a experților judiciari. Respectiv, cadrul normativ superior va rămâne neexecutat.

În opțiunea a nu face nimic, experții judiciari nu vor fi supuși evaluării ordinare sau extraordinare. Acest fapt va pune interdicție experților judiciari la efectuarea expertizelor judiciare prin ce va periclita activitatea instanțelor de judecată, iar în timp va bloca întreg accesul la justiție.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Prevederile proiectul vor avea impact asupra:

1. Instituțiilor publice de expertiză judiciară

Instituirea mecanismului de evaluare uniform pentru fiecare instituție publică de expertiză judiciară și includerea membrilor din cadrul tuturor instituțiilor publice de expertiză judiciară, va contribui la crearea unui climat interinstituțional adecvat și bazat pe cooperarea dintre acestea.

2. Instanțelor judecătorești/organelor de urmărire penală/procuraturilor

În calitate de actori implicați în procesul de înfăptuire a justiției vor beneficia de suport calitativ din partea experților judiciari, inclusiv prin reducerea riscului de erori judiciare prin clarificarea aspectelor tehnice greu de evaluat de către magistrați.

De asemenea va spori încrederea în actul de justiție.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Pentru implementarea proiectului nu sunt necesare cheltuieli financiare suplimentare, deși membrii Comisiei evaluare, beneficiază pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate instituției publice de expertiză judiciară din bugetul de stat, dar nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.

Prevederile privind remunerarea membrilor comisiilor au fost introduse în general prin Legea nr. 138/2024 pentru modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile juridice conexe), care a avut drept scop asigurarea funcționalității organelor colegiale profesionale, prin remunerarea membrilor acestora.

Mai mult, actualmente Comisia de calificare și evaluare a experților judiciari se constituie în componență diferențiată (ad-hoc) pentru fiecare expert judiciar într-o singură specialitate. Respectiv, în componența a unui număr de 9 membri ai Comisiilor, statul achită pentru fiecare ședință la care participă membrul, o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat.

Președintele de drept al comisiei respective este Directorul Centrului Național de Expertiză Judiciară, iar ceilalți 8 membri: 6 experți judiciari, sunt diferiți în funcție de specialitatea în care se solicită evaluarea și nu depășesc mai mult de 3 ședințe lunare, acestora achitându-se integral indemnizațiile pentru participare. Ceilalți 2 membri reprezentanți ai mediului academic, se substituie, întrunind de asemenea câte 3 ședințe lunare, care se achită integral din bugetul de stat alocat ministerului.

Astfel, se atestă că de fapt pentru calificarea unui expert judiciar conform prevederilor la zi, statul achită prin intermediul Ministerului Justiției aproximativ 14 490 lei pentru o ședință, conform următoarei formule: $16\ 100 \text{ lei (salariul mediu pe economie pentru 2025)} \times 10\ \% \text{ (cuantumul indemnizației)} = 1610 \text{ lei}$ (membri ai Comisiei de calificare) $\times 1610 \text{ lei} = 14\ 490 \text{ lei}$ (total pentru o singură ședință a membrilor) pe zi, în care se evaluează de regulă un singur expert judiciar.

Proiectul vine cu un nou mecanism de evaluare ajustat potrivit noilor modificări ale Legii nr. 68/2016, potrivit căreia comisia se va forma prin ordinul conducătorului instituției publice de expertiză judiciară și se va compune din 5 membri și un reprezentant al Ministerului Justiției, cu durata mandatului de 4 ani, numărul acestora se va minimiza de la 9 la 6 membri. Respectiv, numărul de comisii din fiecare instituție publică de expertiză judiciară și componența comisiilor nu se va mai raporta la specialitatea în care candidatul dorește să obțină licența de expert judiciar.

În acest context, la ședințele Comisiei de calificare se vor califica mai mulți experți judiciari, iar numărul ședințelor nu va depinde de specialitatea în care se califică candidatul în profesia de expert judiciar.

4.3. Impactul asupra sectorului privat
Impactul asupra sectorului privat este unul pozitiv. Persoanele fizice și juridice de drept privat vor beneficia de serviciile de expertiză judiciară calitative, implicit reducerea riscurilor juridice.
4.4. Impactul social
Activitatea experților judiciari are un impact social major, Respectiv, expertizele de calitate: <ul style="list-style-type: none"> - sprijină o justiție corectă; - protejează drepturile cetățenilor; - contribuie la prevenirea abuzurilor și la consolidarea statului de drept; Prin profesionalismul lor, experții au un rol deosebit în menținerea echilibrului social.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
<i>Nu este aplicabil.</i>
4.5. Impactul asupra mediului
<i>Nu este aplicabil.</i>
4.6. Alte impacturi și informații relevante
<i>Nu este aplicabil.</i>
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
<i>Nu este aplicabil.</i>
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
<i>Nu este aplicabil.</i>
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
<i>Nu este aplicabil</i>
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional anunțul privind elaborarea proiectului și recepționarea propunerilor a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției la compartimentul transparență decizională, la următorul link https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-proiectului-hotararii-guvernului-cu-15
7. Concluziile expertizelor
Se va completa după recepționarea rapoartelor de expertiză.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Urmare a adoptării proiectului nu va fi necesară modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar și a modelului licenței pentru exercitarea

profesiei de expert judiciar, în contextul în care în procedură de avizare se află proiectul cu număr unic 31/MJ/2026 prin care se aprobă un nou Regulament al Comisiei de calificare și în același timp se modifică și HG nr. 1411/2016 prin abrogarea anexei nr. 1 și nr. 2.

După aprobarea proiectului va fi necesară abrogarea Ordin Ministerului Justiției nr. 444/ 2017 privire la aprobarea Regulamentului privind procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari și modul de acordare a gradelor de calificare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ sunt:

- Constituirea Comisiilor de evaluare în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară.

Secretar general al ministerului

Viorica GRECU